

HALLA TÓMASDÓTTIR:

“HOE BETER IK HET FINANCIËLE SYSTEEM BEGREEP, HOE SLECHTER IK GING SLAPEN.”

Op de dag dat vrijwel alle vrouwen in IJsland staakten, besloot de zevenjarige **Halla Tómasdóttir** om de rest van haar leven "ertoe te willen doen". Terwijl in 2008 vrijwel de gehele financiële sector ineenstortte, loodste Halla haar financiële onderneming Audur Capital naar veilige wateren op basis van 'vrouwelijke' kernwaarden'. "We hebben de communicatie in de financiële sector veranderd en het vertrouwen hersteld", aldus Tómasdóttir in een openhartig gesprek over haar persoonlijke ontdekkingsreis naar betekenis en integratie van haar 'vrouw-zijn' in de maatschappij.

Girlpower, ook voor boys

TEKST **IVO VALKENBURG**

"De eerste keer dat ik me realiseerde dat vrouwen er werkelijk toe doen in de economie en in de samenleving was op 24 oktober 1975. De vrouwen op IJsland namen toen collectief een dag vrij. Zowel privé als zakelijk. Alles komt stil te liggen als vrouwen niet aan het werk zijn. Het hele systeem lag plat. Het was op de verjaardag van mijn moeder. Mijn moeder had besloten om tegen haar gewoonte in de verjaardagstaart een dag voor haar verjaardag te bakken. De dag erna zou ze namelijk gaan staken, samen met 90 procent van alle IJslandse vrouwen. Ik begreep dat niet en vroeg een mijn tantes waarom ze aan het staken waren. Ze antwoordde me dat 'we willen laten zien dat we ertoe doen'. Op die dag besloot ik, als zevenjarige meisje, om ook van betekenis te zijn. Ik heb zoveel te danken aan de vrouwen van IJsland die de moed en de solidariteit hadden om de maatschappij zo'n belangrijke les te leren."

Vijf jaar later werd Vigdís Finnbogadóttir als eerste vrouw gekozen tot president van IJsland. "Als twaalfjarig meisje vergeet ik nooit het moment waarop deze alleenstaande moeder, samen met haar dochter, op het balkon verscheen om de IJslandse bevolking te begroeten en te bedanken voor hun vertrouwen. Haar drie mannelijke opponenten twijfelden ernstig aan de mogelijkheid of ze 'als vrouw' voldoende competent zou zijn voor een presidentsrol. Een man ging zelfs zo ver om te stellen dat ze geen echte vrouw was, maar slechts een 'halve vrouw'. Ze was genezen van borstkanker en had in dat proces een borst afgestaan. In reactie op deze ruwe aanval door haar opponent, antwoordde ze: 'Tsja, ik ga IJsland geen borstvoeding geven, ik ga het leiden.' Haar antwoord raakte me diep. Haar leiderschap bevatte zowel het gevoel als de daadkracht. Er was sprake van balans in zowel de vrouwelijke als de mannelijke waarden. Finnbogadóttir werd zestien jaar lang de president van IJsland. De solidariteit en de moed van de stakende vrouwen in 1975, gecombineerd met haar leiderschap maakte iets bij me wakker dat nooit meer zou gaan slapen. En toch heb ik nog heel lang mijn 'vrouw-zijn' ontkend."

"ALLES KOMT STIL TE LIGGEN ALS VROUWEN NIET AAN HET WERK ZIJN"

WALL STREET DENKEN

Haar middelbare school verruilde Halla voor een jaar als uitwisselingsstudent in de VS. Dat smaakte naar meer. Terug in IJsland was ze vastbesloten om in de VS te gaan studeren. "Niet zo eenvoudig, want alhoewel ik uit een gezin kom, rijk aan traditie, liefde en familiewaarden, was het voor mijn ouders financieel gesproken geen haalbare optie om het dure onderwijs in de VS te bekostigen. Ik besloot toch om me aan te melden voor een universitaire studie op het gebied van bedrijfskunde met

een focus op human resources. Om dat te kunnen financieren, solliciteerde ik tegelijkertijd als manager van een mannelijk voetbalteam. Via deze aanpak ben ik er in geslaagd om in een paar jaar tijd mijn universitaire studie in de VS succesvol af te ronden. Daarna heb ik nog een internationale MBA-opleiding gevolgd, waarbij ik het geluk had om diverse stage-ervaringen op te doen in het bedrijfsleven. Onder meer bij M&M. Na het behalen van mijn MBA, heb ik uiteindelijk nog vijf jaar in de VS gewerkt bij zowel het familiebedrijf van Mars als het beursgenoteerde Pepsi-Cola. In totaal woonde ik tien jaar in de VS. Ik heb er veel geleerd over de verschillen tussen maximale winst op de korte termijn (het Wall Street denken) versus lange termijn winstgevendheid voor mens, natuur en samenleving. Over de verschillen tussen beursgenoteerde bedrijven en familiebedrijven, over plekken waar alles draait om geld of waar betekenis de richtlijn is. Toch voelde ik dat dit niet mijn levensvervulling was. Op mijn dertigste besloot ik terug te keren naar IJsland."

EVENWICHT

Na in IJsland gewerkt te hebben bij een aantal gerespecteerde bedrijven, werd ze gevraagd de Universiteit van Reykjavik te helpen oprichten. "Ik begon mezelf in die omgeving toe te staan om waarachtig vrouw te zijn. Om de feminiene waarden binnen mezelf niet langer te onderdrukken. Ik voelde dat ik een katalysator op het gebied van verandering en vernieuwing kon zijn. Iemand die de moed heeft om bestaande situaties te bevragen. Om oprecht gehoor te geven aan mijn intuïtie en om zo effectief en goed mogelijk mens en maatschappij te dienen. Om te werken aan herziening van bestaande, veelal vastgeroeste, structuren in de samenleving."

"JUIST OP BASIS VAN GEZONDE DIVERSITEIT SCHEPPEN WE ALS MANNEN EN VROUWEN SAMEN EEN MENSWAARDIGE SAMENLEVING"

Halla leerde steeds meer vrouwen kennen die ondanks hun positie in het bedrijfsleven in staat waren geweest om vrouw te blijven in een door mannen gedomineerde wereld. "Ze waren geen mannen in een rok geworden, zoals ik dat zo vaak had gezien in het bedrijfsleven. De beste versie van elke man of vrouw is de versie waarin de betrokken man of vrouw volledig zichzelf durft te zijn. Girlpower is ook voor boys. Het gaat er niet om dat mannen of vrouwen beter zijn, alles draait om evenwicht tussen feminiene en masculiene waarden. De wereld om ons heen is teveel hetzelfde geworden, masculiene waarden zijn gaan overheersen. Het is tijd om in balans te komen."

LEIDERSCHAP

Het leiderschap zoals voorgeleefd door de vele IJslandse vrouwen kreeg in deze jaren persoonlijke betekenis. "Ik ben leiderschap gaan ervaren als een talent dat in ons allemaal schuilt. Ik geloof dat elk mens hier op aarde is om het verschil te maken. Elk mens vertegenwoordigt een stukje van de totale puzzel. Echt leiderschap stimuleert, nodigt uit om dat stukje van de puzzel naar boven te halen. Een van de manieren om die betekenis in het leven van welk mens dan ook te ontdekken, is om

ruimte te maken. Er is ruimte nodig om in stilte te luisteren naar je innerlijke stem. Elk mens draagt zijn unieke betekenis in zich mee. En als je die betekenis nog niet weet, kun je proberen te ontdekken op basis van welke waarden je door het leven wilt gaan. Niemand zou door het leven moeten gaan zonder zijn eigen kernwaarden te kennen. Als je zowel je kernwaarden als je betekenis naar boven weet te halen, ben je gegarandeerd van kwaliteit van leven, ongeacht wat je doet. Voor mij was dat het ontdekken van dienend leiderschap bij anderen. In de loop der jaren is dit uitgegroeid tot een breder perspectief waarin sprake is van balans tussen het mannelijke en het vrouwelijke *(gender balance)*, waarin leiderschap in alle sectoren van economie en samenleving wordt gebaseerd op de volledige potentie van het mens-zijn."

Juist op het moment dat Halla zelf het idee had om te gaan promoveren op het gebied van menselijk gedrag in organisaties, kreeg ze in 2006 het aanbod om de eerste vrouwelijke leider te worden van de IJslandse Kamer van Koophandel. "Eerlijk gezegd heb ik een tijd lang het aanbod afgeslagen. Ik wilde zo graag promoveren. Na enkele maanden werd tijdens een inbraak in mijn huis alles gestolen, ook mijn eerste onderzoekswerk. Op dat moment werd ik opnieuw door de IJslandse Kamer van Koophandel benaderd. In heb toen de baan geaccepteerd. Pas later zou blijken dat deze stap juist heel goed paste bij mijn droom."

FEMINIENE WAARDEN

"Drie weken na mijn aantreden als CEO bij de Kamer van Koophandel werd IJsland geraakt door wat nu 'de minicrisis van 2006' wordt genoemd. Er gingen serieuze stemmen op dat er iets grondig mis was met het financieel-economische systeem in IJsland. Ondanks het feit dat ik degelijk economie-onderwijs had genoten, wist ik eigenlijk niet hoe het geldstelsel werkte. Hoe meer ik leerde over wat geld is en hoe het financiële systeem werkte, hoe minder goed ik ging slapen. Steeds duidelijker zag ik in dat het huidige financiële systeem onhoudbaar zou zijn, zowel in IJsland als internationaal. Ik zag dat IJsland slechts een kleine exponent was van het totale wereldcasino. Ik sprak met veel financiële professionals, die de meest eenvoudige vragen over het geldsysteem niet konden uitleggen."

In die periode leerde Halla Kristín Pétursdóttir kennen. "Uit bezorgdheid over het financiële systeem had ze net haar functie als enig vrouwelijk lid in het bestuur van de snelst groeiende investeringsbank van IJsland opgezegd. We klonken met ons eerste glas wijn op onze frustratie over het gebrek aan duurzaamheid en de kwetsbaarheid van de financiële sector. Bij het tweede glas wijn hebben we elkaar de hand geschud. We besloten niet langer te klagen, maar gevoel en daadkracht in de praktijk te brengen."

Dit werd het fundament voor Audur Capital, opgericht in het voorjaar van 2007. De eerste IJslandse financiële dienstverlener die werd gestuurd op feminiene waarden."

AUDUR CAPITAL

Audur is oorspronkelijk de naam van een bekende Vikingvrouw in de IJslandse geschiedenis. Audur heeft in de IJslandse taal drie betekenissen: welzijn, geluk en ruimte maken. "We werden als compleet gek beschouwd en stonden er alleen voor. Toch werkten we hard aan de ontwikkeling van ons nieuwe bedrijf.

Learning Journey IJsland, voorjaar 2018

Na de onvergetelijke learning journey naar Griekenland in 2015, is het nu de beurt aan de (veelal vrouwelijke) *movers en shakers* in IJsland. We gaan onder meer op bezoek bij opmerkelijke burgerinitiatieven, de in dit artikel beschreven financiële instelling die ongeschonden door de financiële crisis kwam onder volledig management van vrouwen. Een initiatief om wereldwijd de media vrij, transparant en onbevooroordeeld haar werk te kunnen laten doen en kijken we in een dorpje waar de reclame van Coco-Cola en oliemaatschappijen ruimte heeft gemaakt voor een lokale ambachtseconomie. In het voorjaar van 2018 organiseren we een learning journey om met een groep mannelijke en vrouwelijke ondernemers samen te gaan kijken, ruiken en proeven welke lessen in IJsland kunnen worden geleerd voor versnelling van de vernieuwing in Nederland. Heb je belangstelling? Stuur alvast een mailtje aan een van de organistoren: Willem Vreeswijk (willem@willemvreeswijk.com) of Ivo Valkenburg (ivo@ivovalkenburg.nl).

Putting feminine values into finance

Risk Awareness	Profit with principles	Emotional capital	Fierce independence	Straight talking
We emphasize understanding the risks we take	We make our profit in a constructive and meaningful way	We value people, culture and intuition	Independence provides the freedom to always stay true to our values	We will speak our minds and be authentic
We will not engage in reckless behaviour even though it might yield high financial returns	Our results will not be measured in merely financial returns	We will not invest just financial capital	We will not engage in financial ties that will bias our behaviour	We will not complicate or cover-up things

We haalden een paar topvrouwen binnen. Zochten ook topmannen, maar die zaten met gouden kettingen vast aan de posities die ze bekleedden. Ik ben ervan overtuigd dat onze totaal andere manier van aanpak ertoe heeft geleid dat we tot een van de weinige uitzonderingen behoorden die de crisis in IJsland hebben overleefd. Sterker nog: we hebben de toon gezet voor vernieuwing en vitaliteit in de financiële sector. We hebben de taal vernieuwd en het vertrouwen bij de consument hersteld."

"Als ik iets in het leven heb geleerd, is dat je mag vertrouwen op een hoger plan en dat je niet altijd goed kunt inschatten wat goed is. Vaak blijken moeilijke omstandigheden, vergissingen of ogenschijnlijk 'verkeerd gelopen zaken' achteraf een zegening te zijn. De inbraak in mijn huis en de diefstal van al die documenten heeft er bijvoorbeeld toe geleid dat ik een baan accepteerde die me heel veel heeft gebracht. En zo zijn veel andere voorbeelden in mijn leven. Op een gegeven moment ontdekte mijn man, die werkzaam was als bankier, dat daar niet zijn passie lag. Die lag wel in voedsel. Dat wil zeggen gezond voedsel met een helende en heilzame werking voor mensen. De keuze van mijn en de ruimte die hij hiervoor nodig had, bleek uiteindelijk weer een belangrijke voedingsbodem te zijn voor mijn deelname aan de IJslandse presidentsverkiezingen in 2016."

EMOTIONEEL KAPITAAL

"Wie ben ik om deel te nemen aan de presidentsverkiezingen? Mijn omgeving stimuleerde me om als onafhankelijk kandidaat mee te doen. Door mee te doen, kon in mijn ideeën in de praktijk brengen. Ook al had ik geen politieke ervaring, ik wilde op mijn manier een bijdrage leveren aan een nieuwe menswaardige samenleving. Het was een onvergetelijke reis door het land van media, spierballen en geld. De toon in onze campagne was ongebruikelijk positief met een focus op: goed doen, plezier, transparantie en girlpower."

"Tegen alle verwachtingen in was ik de verrassing van de verkiezingsavond en eindigde ik met bijna een derde van de stemmen op de tweede plaats. Anderhalve maand eerder zouden we volgens de peilingen niet meer dan één procent van de kiezers achter ons krijgen. Ik ben dankbaar dat we een aantal belangrijke waarden hebben mogen laten zien: veerkracht als je kansloos denkt te zijn, loyaal blijven aan waar je in gelooft, bevorderen van diversiteit en aandacht geven aan mensen die jou energie geven."

"ENERZIJDS ZAKEN DOEN EN ANDERZIJDS FILANTROPIE BEDRIJVEN IS WAT MIJ BETREFT EEN ACHTERHAALD CONCEPT"

Inmiddels reist Halla de hele wereld over om zoveel mogelijk mensen te inspireren om hun eigen leiderschap, kracht, betekenis en talenten de vrije ruimte te geven. Ze is ervan overtuigd dat het bedrijfsleven in staat is om winst te maken ten dienste van mens, natuur en samenleving. "Enerzijds zaken doen en anderzijds filantropie bedrijven, is wat mij betreft een achterhaald concept. Het gaat erom hoe elke organisatie direct kan bijdragen aan een betere wereld. Stel jezelf niet langer de vraag: 'wie ben ik om dit te doen?, maar: 'wie ben ik niet om mijn eigen kracht, visie en talent te tonen aan de wereld." ■

www.hallatomasdottir.is
www.twitter.com/HallaTomas
www.facebook.com/hallatomas/